

เหตุอัศจรรย์เมื่อ ร.5 ประสูติ เรียกลมฝนแก่ “ภัยแล้ง” กับตำนานพระคันธารราษฎร์

พระพุทธรูปขอฝน

“เมื่อปีฉลูเบญจศก ซึ่งข้าพเจ้าเกิดนั้น ฝนแล้งมาแต่ปีชวดจัตวาศก ครั้นถึงปีฉลูต้นปีฝนก็แล้งนักจนข้าวก็ขึ้นราคา ข้าวในนาที่เสียมาก เวลาเมื่อประสูติข้าพเจ้า ในทันใดนั้นฝนตกมาก ตามซาลาในพระราชวังท่วมเกือบถึงเข่า เห็นกันว่าเป็นการอัศจรรย์อยู่”

ความตอนหนึ่งจาก “พระราชพิธีสิบสองเดือน” พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อทรงอธิบายถึงเหตุที่จะเลือกเอา “พระคันธารราษฎร์” มาสร้างเป็นพระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา เนื่องจากรัชกาลที่ 5 ทรงต้องกับ “ฝน” ตามที่ทรงอธิบายไว้ และพระคันธารราษฎร์ก็เป็นพระพุทธรูปที่เกี่ยวข้องกับฝน

พระคันธารราษฎร์ ปางขอฝน สมัยรัชกาลที่ 1 ในหอพระคันธารราษฎร์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

รัชกาลที่ 5 ทรงอธิบายต่อว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ผู้เป็นพระราชบิดา “ก็พอพระทัยรับสั่งประภาษถึงเรื่องนี้เนืองๆ รับสั่งให้ข้าพเจ้า (รัชกาลที่ 5 – ผู้เขียน) เป็นหน้าที่สำหรับทำพิธีฝนแต่เล็กมา ท่านผู้ใหญ่จึงได้ตกลงกันให้ใช้พระคันธารราษฎร์เป็นพระชนมพรรษา” และในการหล่อพระคันธารราษฎร์นั้นกรมสมเด็จพระบวรราชปรีชาโปรดพระคันธารราษฎร์นี้มาก จึงได้ขอหล่อขึ้นอีกองค์หนึ่งต่างหาก และพระองค์ได้นำไปตั้งพิธีฝนหลายครั้ง “ก็ว่าขลังดีวิเศษ”

รัชกาลที่ 5 ทรงอธิบายถึงพระคันธารราษฎร์ว่าเป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 เมื่อครั้งต้นกรุงเพื่อไว้ขอฝน และทรงกล่าวถึงตำนานพระคันธารราษฎร์กับเรื่องฝนแล้งในยุคพุทธกาลว่า

“เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จอยู่ ณ พระเชตวันในเมืองสาวัตถี ฝนแล้ง ข้าวกล้าในนาแห้งทั่วทั้งเมือง น้ำในลำธารห้วยคลองหนองบึงทุกแห่งก็แห้ง จนถึงสระโบกขรณีที่เคยเป็นพุทธบริโภคน้ำก็แห้งจนเห็นตม ปลาทั้งหลายก็ได้ความลำบากด้วยฝูงกามาจิกกินเป็นอาหาร ต้องมุดซ่อนอยู่ในตม

ในขณะนั้นพระพุทธเจ้าเสด็จไปทรงบิณฑบาตเห็นเหตุดังนั้น ก็มีพระฤทัยกรุณา เมื่อเสด็จกลับมาทำภัตกิจแล้วจึงตรัสเรียกพระอานนทีให้นำผ้าอุทกสาฎกมาถวาย พระอานนทีก็ทูลว่าน้ำในสระแห้งเสียหลายวันแล้ว พระองค์ก็ตรัสเรียกผ้าอุทกสาฎกยื่นคำอยู่ พระอานนทีจึงได้นำมาถวาย พระองค์ทรงรับผ้ามา ชายส่วนหนึ่งนั้นทรง ส่วนหนึ่งนั้นตรวดขึ้นบนพระอังสประเทศ เสด็จยืนที่ฝั่งสระแสดงพระอาการ พระหัตถ์ขวากวักเรียกฝน พระหัตถ์ซ้ายหงายรองน้ำฝน ขณะนั้นฝนก็ตกลงมาเป็นอันมาก ท่วมในที่ซึ่งควรจะขังน้ำทุกแห่ง มนุษย์และสัตว์ทั้งปวงก็มีความชื่นชมยินดีกล่าวสรรเสริญต่างๆ”

พระคันธารราษฎร์ สร้างขึ้นตาม
แบบศิลปะคันธาระอินเดียโบราณ
ที่รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ สร้างขึ้น
พ.ศ. 2453

นอกจากนี้ รัชกาลที่ 5 ทรงอธิบายต่อว่า ราวสองร้อยปี
ภายหลังเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานแล้ว ในแผ่นดิน
คันธารราษฎร์ ดินแดนที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา
นับถือสืบต่อกันมาหลายชั่วแผ่นดิน ภายหลังพระเจ้าแผ่นดินใน
คันธารราษฎร์องค์หนึ่งได้ทรงฟังเรื่องพระพุทธเจ้าทรงบันดาล
ให้ฝนตกนั้น ก็ทรงเลื่อมใส โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระ
พุทธปฏิมากรมีอากรอย่างจะสร่งน้ำ มีพระวรกายปรีศนาเรียก
ฝนเช่นนั้น ครั้นเมื่อปีใดฝนแล้งก็โปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระ
พุทธปฏิมากรมาตั้งบูชาเพื่อขอฝน จากนั้นฝนก็ตกลงมาตาม
พระราชประสงค์ ภายหลังมาผู้ที่นับถือพระพุทธรูปองค์นั้นก็
นิยมสร้างต่อกัน จึงนิยมเรียกพระพุทธรูปลักษณะนี้ว่า พระ
พุทธคันธารราษฎร์

อ้างอิง :

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชพิธีสิบสองเดือน. เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2562,
จาก เว็บไซต์ โครงการห้องสมุดดิจิทัลวชิรญาณ

“เหตุอัศจรรย์เมื่อร.5 ประสูติ เรียกลมฝนแก่ “ภัยแล้ง” กับตำนานพระคันธารราษฎร์ พุทธรูปขอฝน”

[ออนไลน์] เผยแพร่วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2563 เข้าถึงข้อมูลวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2564 จาก

https://www.silpa-mag.com/history/article_36099